

СХВАЛЕНО

розпорядження голови
обласної державної адміністрації
_____ 2021 року № ____

ПРОГНОЗ
обласного бюджету Чернігівської області
на 2022 - 2024 роки
(код бюджету 25100000000)

I. Загальна частина

Прогноз обласного бюджету на 2022 - 2024 роки (далі – прогноз) розроблено на основі норм Бюджетного і Податкового кодексів України, Закону України «Про місцеві державні адміністрації», Бюджетної декларації на 2022 - 2024 роки, схваленої постановою Кабінету Міністрів України від 31.05.2021 № 538, Прогнозу економічного і соціального розвитку України на 2022 - 2024 роки, схваленого постановою Кабінету Міністрів України від 31.05.2021 № 586, згідно з Планом заходів щодо складання в 2021 році прогнозу обласного бюджету Чернігівської області на 2022 - 2024 роки (код бюджету 25100000000), затвердженого розпорядженням голови обласної державної адміністрації від 23.07.2021 № 790, відповідно до вимог наказів Міністерства фінансів України від 02.06.2021 № 314 «Про затвердження Типової форми прогнозу місцевого бюджету та Інструкції щодо його складання» та від 23.06.2021 № 365 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо здійснення підготовки пропозицій до прогнозу місцевого бюджету», листів Міністерства фінансів України від 09.06.2021 № 05110-14-6/18181 «Про прогнози місцевих бюджетів на 2022 - 2024 роки» і від 23.06.2021 № 05120-08-6/19865 «Про доведення наказу Міністерства фінансів України», наказу директора Департаменту фінансів облдержадміністрації від 15.07.2021 № 17 «Про затвердження Інструкції з підготовки пропозицій до прогнозу обласного бюджету Чернігівської області», прогнозних макропоказників економічного і соціального розвитку області на 2022 - 2024 роки, показників галузевих обласних програм тощо.

Головна мета прогнозу: створення дієвого механізму управління бюджетним процесом, встановлення зв'язку між стратегічними цілями та можливостями бюджету у середньостроковій перспективі, забезпечення прозорості, передбачуваності, послідовності бюджетної політики, визначення фінансового ресурсу обласного бюджету на середньострокову перспективу.

Основні завдання прогнозу: визначення на три наступні роки прогнозних обсягів надходжень обласного бюджету (на основі прогнозних макропоказників економічного і соціального розвитку області з урахуванням зміни податкової бази і фактичного рівня відповідних надходжень), видатків і кредитування бюджету (з урахуванням пріоритетів розвитку галузей бюджетної сфери та можливостей доходної бази бюджету), формування базових показників для розробки проєктів обласного бюджету на 2022 рік та два наступні бюджетні періоди.

Основні принципи формування прогнозу: обґрунтованість, збалансованість, ефективність та результативність.

Цілі і пріоритети бюджетної політики: бюджетна політика у 2022 - 2024 роках спрямовуватиметься на розвиток середньострокового бюджетного планування на місцевому рівні, зміцнення фінансової спроможності місцевих бюджетів, підвищення прозорості та результативності використання бюджетних ресурсів, подальшу стабілізацію економіки, а також на забезпечення гідних умов життєдіяльності кожного громадянина.

Очікувані результати: визначення основних напрямів дій у середньостроковій перспективі, які сприятимуть досягненню довгострокових стратегічних цілей у бюджетній сфері, що буде основою для розробки проєктів рішень обласної ради про обласний бюджет Чернігівської області на відповідний рік.

Відповідно до інформації, наданої Міністерством фінансів України (лист від 09.06.2021 № 05110-14-6/18181 «Про прогнози місцевих бюджетів на 2022 - 2024 роки»), нерозподіленими між областями є такі міжбюджетні трансферти з державного бюджету місцевим бюджетам:

Назва міжбюджетних трансфертів з державного бюджету	Прогноз на 2022 рік (грн)	Прогноз на 2023 рік (грн)	Прогноз на 2024 рік (грн)
Субвенція на реалізацію проєктів в рамках Надзвичайної кредитної програми для відновлення України (загальний фонд бюджету)	450 000 000		
Субвенція на реалізацію проєктів в рамках Надзвичайної кредитної програми для відновлення України (спеціальний фонд бюджету)	1 038 836 800		
Субвенція на фінансування заходів соціально-економічної компенсації ризику населення, яке проживає на території зони спостереження (загальний фонд бюджету)	137 499 500	137 499 500	137 499 500
Субвенція на розроблення комплексних планів просторового розвитку територій територіальних громад (загальний фонд бюджету)	187 500 000	250 200 000	250 200 000
Субвенція на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами (загальний фонд бюджету)	504 458 300	504 458 300	504 458 300
Субвенція на створення мережі спеціалізованих служб підтримки осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі (загальний фонд бюджету)	235 860 000	175 440 000	

Назва міжбюджетних трансфертів з державного бюджету	Прогноз на 2022 рік (грн)	Прогноз на 2023 рік (грн)	Прогноз на 2024 рік (грн)
Субвенція на проведення виборів депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів (загальний фонд бюджету)	25 959 800	25 959 800	25 959 800
Субвенція на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти «Нова українська школа» (загальний фонд бюджету)	1 421 334 900	1 421 334 900	1 421 334 900
Субвенція на реалізацію проектів в рамках Програми з відновлення України (спеціальний фонд бюджету)	502 680 000	522 787 200	543 698 700
Разом	4 504 129 300	3 037 679 700	2 883 151 200

Зазначені міжбюджетні трансферти розподілятимуться упродовж 2022 - 2024 років головними розпорядниками коштів державного бюджету згідно з порядками розподілу та використання відповідних субвенцій, затверджених постановами Кабінету Міністрів України. А відтак, після розподілів таких трансфертів зростуть обсяги як доходної, так і видаткової частини обласного бюджету Чернігівської області на відповідний бюджетний період.

Можливі ризики невиконання прогнозних показників

При несприятливих як зовнішніх, так і внутрішніх політичних, економічних та інших факторах, що впливають на економіку України, і, як наслідок, на фінансово-економічну ситуацію області, ймовірно недосягнення запланованих темпів зростання фонду оплати праці, що може призвести до невиконання прогнозних показників за податком на доходи фізичних осіб, який в структурі доходів місцевих бюджетів, зокрема і обласного, займає домінуючу позицію.

II. Основні прогнозні показники економічного та соціального розвитку

Стан соціально-економічного розвитку області за 2020 рік

Індекс промислового виробництва за 2020 рік становив 93,2 %, обсяг реалізованої промислової продукції – 34,4 млрд гривень.

Упродовж 2020 року через пандемію коронавірусу та пов'язані з цим карантинні обмеження спостерігалось зниження ділової та інвестиційної активності як в Україні, так і на Чернігівщині, що спричинило погіршення показників та сформувало негативну динаміку залучення капітальних інвестицій. За підсумками року було освоєно 7,96 млрд грн капітальних інвестицій, що на 40,9 % менше ніж у 2019 році.

У 2020 році підприємства Чернігівщини здійснювали зовнішньоторговельні операції з партнерами 127 країн світу, обсяги яких перевищили 1,2 млрд доларів США. При цьому експорт товарів збільшився на 10,4 % (до 891,0 млн дол. США), імпорт зменшився на 18,1 % (до 343,3 млн дол. США).

Господарську діяльність в області здійснювали 6 254 підприємства, з яких 5 812 – малих (у тому числі 4 932 – мікропідприємства), 437 середніх, 5 великих та понад 37,7 тис. фізичних осіб-підприємців.

Малими та середніми підприємствами області реалізовано продукції, товарів та надано послуг на 95,6 млрд грн, що на 9,8 % більше ніж у 2019 році. Малі підприємства забезпечують 26,6 % загального обсягу реалізації продукції області, середні – 57,6 %.

Оборот роздрібної торгівлі (роздрібний товарооборот підприємств (юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців), основним видом економічної діяльності яких є роздрібна торгівля) за 2020 рік збільшився на 12,4 % і становив 22,1 млрд гривень. У розрахунку на одну особу реалізовано товарів на суму 22,5 тис. гривень. Продовжувався подальший розвиток інфраструктури споживчого ринку, у 2020 році в області розширили присутність, розпочали діяльність 140 об'єктів роздрібної торгівлі та ресторанного бізнесу.

Середньомісячна заробітна плата по області за 2020 рік складала 9 328 грн (+13,7 % до 2019 року).

*Поточний стан соціально-економічного розвитку області
та очікувані результати до кінця 2021 року*

За січень - червень 2021 року індекс промислової продукції становив 96,8 %, обсяг реалізованої промислової продукції за січень - червень цього року – 18,4 млрд гривень.

У 2021 році за рахунок скорочення обсягів у виробництві хімічних речовин, текстильному виробництві та виробництві харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів очікується індекс промислового виробництва в розмірі 97,2 %.

Обсяг реалізованої промислової продукції у 2021 році складе 36,96 млрд гривень. Значну складову реалізації сформує переробна промисловість (близько 73 %), з неї 43,2 % припадає на виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів.

За підсумками першого півріччя 2021 року освоєно 2 439,3 млн грн капітальних інвестицій, що на 1,6 % менше до відповідного періоду 2020 року. Завершено реалізацію 16 інвестиційних проєктів, що свідчить про поступове відновлення економіки та пожвавлення інвестиційної діяльності.

Очікується, що в результаті активізації економічної діяльності після послаблення карантинних обмежень зростатимуть і обсяги інвестування, в результаті чого прогнозний показник обсягу освоєних капітальних інвестицій у 2021 році становитиме близько 8,2 млрд гривень.

За результатами січня - червня 2021 року підприємства Чернігівщини здійснювали зовнішньоторговельні операції з партнерами із 116 країн світу, обсяги яких становили 768,1 млн дол. США. При цьому обсяг експорту товарів збільшився на 48,8 % та склав 566,5 млн дол. США, імпорт товарів – на 20,6 % (до 201,6 млн дол. США). Позитивне сальдо становило 364,9 млн дол. США. За

підсумками року очікується обсяг зовнішньоторговельного обороту товарів у сумі 1 389,9 млн дол. США, експорт товарів зросте до 1 015,7 млн дол. США (+14,0 %), імпорт – до 374,2 млн дол. США (+9,0 %).

У 2021 році обсяг реалізованої малими підприємствами продукції (робіт, послуг) складе 31,8 млрд грн, середніми – 69,0 млрд гривень.

Оборот роздрібної торгівлі (роздрібний товарооборот юридичних осіб і фізичних осіб-підприємців), основним видом економічної діяльності яких є роздрібна торгівля, за січень - червень 2021 року збільшився до відповідного періоду 2020 року на 13,2 % і перевищив 12,0 млрд гривень. У розрахунку на одну особу реалізовано товарів на суму 12,3 тис. гривень. Очікується, що за підсумками 2021 року оборот роздрібної торгівлі збільшиться на 7,0 % до майже 25,8 млрд гривень.

Середньомісячна заробітна плата в Чернігівській області за січень - червень 2021 року становила 10 871,1 грн, за увесь 2021 рік очікується на рівні 11 100 грн (+19,0 % до 2020 року).

Цілі та пріоритети соціально-економічного розвитку області на середньостроковий період

На середньостроковий період основними пріоритетами регіонального розвитку є цілі, визначені Стратегією сталого розвитку Чернігівської області на період до 2027 року. Це, зокрема:

- розвиток людського потенціалу;
- комфортні та безпечні умови для життя;
- підвищення конкурентоспроможності регіональної економіки;
- прискорений інноваційний розвиток пріоритетних сфер економічної діяльності;
- ефективне багаторівневе врядування та управління територіальним розвитком.

Прогнозні макропоказники економічного і соціального розвитку області на 2022 - 2024 роки, враховані під час розроблення прогнозу бюджету

У 2022 - 2024 роках прогнозується поступовий приріст обсягів промислового виробництва в регіоні. Так, у 2022 році індекс складе 100,3 %, у 2023 році – 100,5 %, у 2024 році – 101,0 %.

Також зберігатиметься позитивна динаміка інвестування в економіку області, зокрема темп приросту капітальних інвестицій становитиме близько 3 - 5 % щороку і у 2024 році показник обсягу освоєних капітальних інвестицій перевищить позначку в 10 млрд гривень.

У сфері зовнішньої торгівлі передбачається приріст експорту товарів: у 2022 році – на 3,5 %, 2023 році – на 7,0 %, 2024 році – на 6,8 %.

Прогнозується зростання імпорту товарів: у 2022 році воно становитиме 10,2 %, у 2023 році – 12,0 %, у 2024 році – 12,7 %.

Упродовж 2022 - 2024 років щорічно зростатиме обсяг продукції (робіт, послуг), який реалізується малими і середніми підприємствами. У 2024 році в малих підприємствах він досягне 38,5 млрд грн, в середніх – 82,3 млрд гривень.

Оборот роздрібної торгівлі в 2022 році прогнозується в обсязі до 30,1 млрд грн (+10,0 % до попереднього року), у 2023 році – до 34,5 млрд грн (+9,0 %), у 2024 році – до 39,2 млрд грн (+8,0 %).

Середньомісячна заробітна плата в Чернігівській області у 2022 році складе 13 210 грн (+19,0 %), у 2023 році – 15 325 грн (+16,0 %), у 2024 році – 17 625 грн (+15,0 %).

Найменування показника	Одиниця виміру	2020 рік (звіт)	2021 рік (очікуване виконання)	2022 рік (прогноз)	2023 рік (прогноз)	2024 рік (прогноз)
Індекс промислового виробництва до попереднього року	%	93,2	97,2	100,3	100,5	101,0
Обсяг реалізованої промислової продукції у діючих цінах	млн грн	34 444,0	36 958,8	38 067,6	41 874,4	44 400,0
Обсяг капітальних інвестицій за рахунок усіх джерел фінансування (у діючих цінах)	млн грн	7 957,1	8 200,0	8 800,0	9 500,0	10 500,0
Зовнішньоторговельний оборот товарів	млн дол. США	1 234,3	1 389,9	1 463,7	1 586,7	1 721,9
в т. ч. обсяг експорту	млн дол. США	891,0	1 015,7	1 051,3	1 124,9	1 201,4
у % до попереднього року	%	110,4	114,0	103,5	107,0	106,8
в т. ч. обсяг імпорту	млн дол. США	343,3	374,2	412,4	461,9	520,5
у % до попереднього року	%	81,9	109,0	110,2	112,0	112,7
Обсяг реалізованої продукції (робіт, послуг) малими підприємствами	млрд грн	30,2	31,8	33,8	36,0	38,5
Обсяг реалізованої продукції (робіт, послуг) середніми підприємствами	млрд грн	65,4	69,0	73,2	77,6	82,3
Обсяги обороту роздрібної торгівлі (за всіма каналами реалізації)	млн грн	22 119,6	25 770,0	30 100,0	34 545,0	39 170,0
Індекс фізичного обсягу обороту роздрібної торгівлі (у порівняних цінах)	%	112,4	107,0	110,0	109,0	108,0
Середньомісячна заробітна плата одного штатного працівника	грн	9 328,0	11 100,0	13 210,0	15 325,0	17 625,0

III. Загальні показники бюджету

У прогнозі (згідно з додатком 1 до цього прогнозу) визначені такі загальні граничні показники:

1) надходжень загального і спеціального фондів обласного бюджету на 2022 рік у сумі 2 459 954 251 гривня, на 2023 рік – 2 664 236 162 гривні, на 2024 рік – 2 838 465 973 гривні, із яких:

доходів обласного бюджету (з урахуванням міжбюджетних трансфертів) на 2022 рік у сумі 2 455 435 351 гривня, на 2023 рік – 2 659 216 162 гривні, на 2024 рік – 2 832 930 973 гривні;

повернення кредитів обласного бюджету на 2022 рік у сумі 4 518 900 гривень, на 2023 рік – 5 020 000 гривень, на 2024 рік – 5 535 000 гривень;

2) видатків та кредитування загального і спеціального фондів обласного бюджету на 2022 рік у сумі 2 459 954 251 гривня, на 2023 рік – 2 664 236 162 гривні, на 2024 рік – 2 838 465 973 гривні, із яких:

видатків обласного бюджету (з урахуванням міжбюджетних трансфертів) на 2022 рік у сумі 2 453 435 351 гривня, на 2023 рік – 2 657 216 162 гривні, на 2024 рік – 2 830 930 973 гривні;

надання кредитів обласного бюджету на 2022 рік у сумі 6 518 900 гривень, на 2023 рік – 7 020 000 гривень, на 2024 рік – 7 535 000 гривень.

Пунктом 2 розділу II «Прикінцеві положення» Закону України від 13.04.2020 № 553-IX «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» тимчасово (до 01.01.2021) були відмінені норми частини першої статті 75 та статті 75¹ Бюджетного кодексу щодо місцевих прогнозів. У минулому році Бюджетна декларація на 2021-2023 роки, з урахуванням якої могли формуватися прогнози місцевих бюджетів, Міністерством фінансів України не складалася.

А відтак, у 2020 році прогнози місцевих бюджетів, зокрема і обласного бюджету, на 2021-2023 роки також не склалися місцевими фінансовими органами, не схвалювалися місцевими державними адміністраціями/виконавчими органами відповідних рад та не подавалися до місцевих рад разом з проектами місцевих бюджетів на 2021 рік.

Зважаючи на це, прогноз обласного бюджету Чернігівської області на 2022 - 2024 роки є базовим документом для здійснення подальшого середньострокового планування в наступні відповідні бюджетні періоди.

IV. Показники доходів бюджету

У прогнозі (згідно з додатком 2 до прогнозу) визначені такі показники доходів бюджету:

1) доходів обласного бюджету (без урахування міжбюджетних трансфертів) на 2022 рік у сумі 1 288 174 851 гривня, на 2023 рік – 1 430 636 962 гривні, на 2024 рік – 1 565 173 473 гривні, із яких:

доходів загального фонду обласного бюджету на 2022 рік у сумі 1 194 459 200 гривень, на 2023 рік – 1 328 759 200 гривень, на 2024 рік – 1 454 176 100 гривень;

доходів спеціального фонду обласного бюджету на 2022 рік у сумі 93 715 651 гривня, на 2023 рік – 101 877 762 гривні, на 2024 рік – 110 997 373 гривні;

2) міжбюджетних трансфертів з державного бюджету на 2022 рік у сумі 1 167 260 500 гривень, на 2023 рік – 1 228 579 200 гривень, на 2024 рік – 1 267 757 500 гривень, із яких:

міжбюджетних трансфертів загального фонду бюджету на 2022 рік у сумі 361 531 400 гривень, на 2023 рік – 383 981 800 гривень, на 2024 рік – 408 386 200 гривень;

міжбюджетних трансфертів спеціального фонду бюджету на 2022 рік у сумі 805 729 100 гривень, на 2023 рік – 844 597 400 гривень, на 2024 рік – 859 371 300 гривень.

Обсяг надходжень **податку та збору на доходи фізичних осіб** визначений у розмірі 1 053 380 000 гривень у 2022 році, 1 185 820 000 гривень – у 2023 році, 1 309 420 000 гривень – у 2024 році з урахуванням інформації Головного управління Державної податкової служби у Чернігівській області, прогнозного обсягу фонду оплати праці на відповідні роки, наданого Департаментом економічного розвитку облдержадміністрації, та відповідно до норм статті 66 Бюджетного кодексу України.

Надходження **податку на прибуток підприємств приватного сектору економіки** у 2022 році прогнозуються у сумі 82 558 000 гривень, у 2023 році – 84 164 000 гривень, у 2024 році – 85 680 000 гривень.

При визначенні прогнозних надходжень враховувалась інформація Головного управління Державної податкової служби у Чернігівській області та міжрегіональних управлінь Державної податкової служби України по роботі з великими платниками податків.

Надходження **податку на прибуток підприємств комунальної власності** у 2022 році прогнозуються у сумі 1 088 000 гривень, у 2023 році – 1 150 000 гривень, у 2024 році – 1 250 000 гривень.

При визначенні прогнозних надходжень враховувався розрахунок Управління комунального майна Чернігівської обласної ради.

Прогнозний обсяг **рентної плати за спеціальне використання води** на 2022 рік (як і на 2023 - 2024 роки) визначений у сумі 11 700 000 гривень. Розрахунок прогнозного показника здійснено з урахуванням даних Головного управління Державної податкової служби у Чернігівській області щодо прогнозних надходжень рентної плати, динаміки надходжень за попередні роки, а також надходжень 2021 року.

Щорічні прогнозні надходження **рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин загальнодержавного значення** (крім рентної плати за користування надрами для видобування нафти, природного газу та

газового конденсату) визначені в сумі 6 250 000 гривень. Розрахунок здійснено з урахуванням динаміки надходжень за попередні роки та надходжень поточного року відповідно до інформації Головного управління Державної податкової служби у Чернігівській області.

За даними Головного управління Державної податкової служби у Чернігівській області надходження **рентної плати за користування надрами для видобування нафти, природного газу та газового конденсату** прогноуються (в розрахунку на кожний рік) у обсязі 13 240 000 гривень.

Надходження **плати за спеціальне використання рибних та інших водних ресурсів** на 2022 рік передбачені в сумі 36 000 гривень, на 2023 і 2024 роки – також по 36 000 гривень. При визначенні цього показника врахована інформація Управління Державного агентства рибного господарства у Чернігівській області (Чернігівський рибоохоронний патруль).

Загальна сума **плати за надання адміністративних послуг** на 2022 рік складає 18 920 700 гривень, на 2023 рік – 18 920 900 гривень, на 2024 рік – 18 921 300 гривень.

При прогнозуванні плати за ліцензії була врахована інформація Головного управління Державної податкової служби у Чернігівській області, Управління освіти і науки обласної державної адміністрації, Департаменту енергоефективності, транспорту, зв'язку та житлово-комунального господарства обласної державної адміністрації. Також враховані дані щодо кількості ліцензій, які планується видавати суб'єктам господарювання у 2022 - 2024 роках на окремі види господарської діяльності.

Надходження до обласного бюджету **орендної плати за водні об'єкти (їх частини), що надаються в користування на умовах оренди обласною державною адміністрацією**, на 2022-2024 роки не плануються, оскільки за інформацією Департаменту агропромислового розвитку обласної державної адміністрації, який забезпечує реалізацію повноважень обласної державної адміністрації у сфері земельних відносин, діючі договори оренди водних об'єктів за актами приймання-передачі передано до територіальних громад за місцем розташування водойм згідно із змінами, внесеними до п. 24 Перехідних положень Земельного кодексу України, відповідно до Закону України від 28.04.2021 № 1423-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення системи управління та дерегуляції у сфері земельних відносин», який набрав чинності 27.05.2021.

Відрахування частини чистого прибутку комунальних підприємств обласної ради на 2022 рік визначено в сумі 236 000 гривень, на 2023 та 2024 роки – 250 000 гривень та 280 000 гривень відповідно. Розрахунок здійснено з урахуванням динаміки надходжень за попередні роки, надходжень поточного року відповідно до інформації Управління комунального майна Чернігівської обласної ради.

Надходження до обласного бюджету **плати за оренду майна, що знаходиться у спільній власності територіальних громад сіл, селищ, міст Чернігівської області**, на 2022 рік визначено в сумі 4 900 000 гривень, на 2023

рік – 5 000 000 гривень, на 2024 рік – 5 100 000 гривень. Її обсяг розрахований відповідно до договорів оренди, укладених на теперішній час, нормативу розподілу та прогнозних надходжень, наданих Управлінням комунального майна Чернігівської обласної ради.

Надходження коштів *від Державного фонду дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння* у 2022, 2023 та 2024 роках прогноуються в обсягах 3 500 гривень, 3 300 гривень та 2 800 гривень відповідно. Зазначені доходи заплановані на підставі розрахунків головних розпорядників коштів обласного бюджету, підзвітні установи яких здають у вигляді брухту і відходів дорогоцінні метали.

Обсяг *екологічного податку* на 2022 рік прогноуються в сумі 11 162 500 гривень, на 2023 рік – 11 385 800 гривень, на 2024 рік – 11 613 500 гривень. Доходи цього податку напряду залежать від функціонування промислових підприємств області, що здійснюють відрахування до бюджету такого платежу, і які здійснюють заходи по зменшенню викидів, забруднення тощо.

Грошових стягнень за шкоду, заподіяну порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища, передбачається отримати у 2022 році в сумі 351 000 гривень, у 2023 році – 358 000 гривень, у 2024 році – 365 200 грн (розрахунок надано Департаментом екології та природних ресурсів обласної державної адміністрації).

Кошти від відшкодування втрат сільськогосподарського та лісогосподарського виробництва розраховані згідно з прогнозними обсягами надходження коштів від зміни цільового призначення земельних ділянок, що підлягають вилученню, наданими Головним управлінням Держгеокадастру у Чернігівській області, в наступних обсягах: 2022 рік – 150 000 гривень, 2023 рік – 200 000 гривень, 2024 рік – 250 000 гривень.

Коштів від відчуження майна, що перебуває у комунальній власності, планується отримати в обсягах 8 000 000 гривень (2022 рік), 8 500 000 гривень (2023 рік) та 9 000 000 гривень (2024 рік). Розрахунки здійснені відповідно до попереднього прогнозу, наданого Управлінням комунального майна Чернігівської обласної ради. Переліки об'єктів комунальної власності, які можуть бути приватизовані відповідно до чинного законодавства, планується сформулювати та затвердити рішенням обласної ради.

Показники міжбюджетних трансфертів з державного бюджету враховані в доходній частині прогнозу обласного бюджету відповідно до їх обсягів, що доведені Міністерством фінансів України (лист від 09.06.2021 № 05110-14-6/18181 «Про прогнози місцевих бюджетів на 2022 - 2024 роки»).

V. Показники фінансування бюджету, показники місцевого боргу, гарантованого обласною радою та надання місцевих гарантій

Прогнозом залучення джерел фінансування в 2022, 2023 і 2024 роках не передбачається (додаток 3 до прогнозу), доходна та видаткова частини обласного бюджету збалансовані між собою відповідно до норм Бюджетного кодексу України.

Показники місцевого боргу (додаток 4 до Типової форми прогнозу місцевого бюджету, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 02.06.2021 № 314) та показники гарантованого місцевою радою боргу і надання місцевих гарантій (додаток 5 до Типової форми прогнозу місцевого бюджету) не складались через відсутність у Чернігівської обласної ради запозичень до обласного бюджету та взяття гарантійних зобов'язань, які не прогножуються і в середньостроковій перспективі.

Відповідно до пункту 4 частини третьої Інструкції щодо складання прогнозу місцевого бюджету, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 02.06.2021 № 314, у разі відсутності інформації, необхідної для заповнення будь-якого з додатків, порядок додатків та нумерація, визначена Типовою формою прогнозу місцевого бюджету, не змінюється.

VI. Показники видатків бюджету та надання кредитів з бюджету

У прогнозі (згідно з додатком 6 до прогнозу) граничні показники видатків та надання кредитів з обласного бюджету (за загальним і спеціальним фондами) в розрізі головних розпорядників коштів визначені на 2022 рік у сумі 2 459 954 251 гривня, на 2023 рік – 2 664 236 162 гривні, на 2024 рік – 2 838 465 973 гривні.

Граничні прогнозні показники видатків обласного бюджету за Типовою програмною класифікацією видатків та кредитування місцевого бюджету (далі – ТПКВК МБ) складають:

на 2022 рік у сумі 2 453 435 351 гривня, у тому числі видатки загального фонду – 1 550 795 600 гривень, спеціального фонду – 902 639 751 гривня;

на 2023 рік у сумі 2 657 216 162 гривні, у тому числі видатки загального фонду – 1 706 555 300 гривень, спеціального фонду – 950 660 862 гривні;

на 2024 рік у сумі 2 830 930 973 гривні, у тому числі видатки загального фонду – 1 856 650 100 гривень, спеціального фонду – 974 280 873 гривні (додаток 7 до прогнозу).

Граничні прогнозні показники кредитування обласного бюджету за ТПКВК МБ (додаток 8 до прогнозу) в згорнутому вигляді складають на 2022 - 2024 роки по 2 000 000 гривень щорічно.

Прогнозні показники видатків обласного бюджету на 2022 - 2024 роки рахувались головними розпорядниками коштів обласного бюджету, в межах доведених Департаментом фінансів обласної державної адміністрації граничних показників видатків обласного бюджету та надання кредитів з обласного бюджету на 2022 - 2024 роки, а також із урахуванням подальшого підвищення соціальних стандартів.

У прогнозних показниках у першочерговому порядку враховувались асигнування на забезпечення потреби в коштах на оплату праці працівників бюджетних установ, на проведення розрахунків за електричну енергію, водопостачання, водовідведення, природний газ та послуги зв'язку, які споживаються бюджетними установами, відповідно до вимог частини четвертої статті 77 Бюджетного кодексу України.

Під час формування видаткової частини обласного бюджету на 2022 - 2024 роки враховано встановлення **мінімальної заробітної плати**:

- з 01 січня 2022 року – в розмірі 6 500 гривень,
- з 01 жовтня 2022 року – в розмірі 6 700 гривень,
- з 01 січня 2023 року – в розмірі 7 176 гривень,
- з 01 січня 2024 року – в розмірі 7 665 гривень;

посадового окладу працівника I тарифного розряду Єдиної тарифної сітки:

- з 01 січня 2022 року – в розмірі 2 893 гривні,
- з 01 жовтня 2022 року – в розмірі 2 982 гривні,
- з 01 січня 2023 року – в розмірі 3 193 гривні,
- з 01 січня 2024 року – в розмірі 3 411 гривень;

прожиткового мінімуму на одну особу:

- з 01 січня 2022 року – в розмірі 2 393 гривні,
- з 01 липня 2022 року – в розмірі 2 508 гривень,
- з 01 грудня 2022 року – в розмірі 2 589 гривень,
- з 01 липня 2023 року – в розмірі 2 713 гривень,
- з 01 грудня 2023 року – в розмірі 2 778 гривень,
- з 01 липня 2024 року – в розмірі 2 911 гривень,
- з 01 грудня 2023 року – в розмірі 2 972 гривні.

У прогнозі враховано гендерні аспекти у відповідних галузях з огляду на забезпечення потреб та задоволення гендерних інтересів жінок і чоловіків (хлопчиків/дівчат), виходячи з контингенту одержувачів послуг, працівників закладів, що фінансуються з обласного бюджету, норм та нормативів забезпечення відповідних категорій, визначених законодавством.

Також при складанні прогнозу враховано вплив на показники видатків та кредитування обласного бюджету змін до нормативно-правових актів, змін у мережі бюджетних установ/закладів та у структурі і чисельності їх працівників, зміни кількості споживачів публічних послуг тощо.

Ключовими цілями бюджетної політики в середньостроковому періоді будуть: забезпечення макроекономічної стабільності в регіоні, стійкості та збалансованості бюджетної системи, проведення реформування галузей бюджетної сфери, оптимізація мережі, штатів і контингентів установ, підняття соціальних стандартів, ефективне використання коштів та можлива їх економія.

Подальше застосування програмно-цільового методу бюджетування буде спрямоване на ефективність і результативність видатків на основі їх пріоритезації та оцінки ступеня досягнення очікуваних результатів.

За видами діяльності головними цілями бюджетної політики будуть такі.

Освіта

За рахунок коштів обласного бюджету утримуватимуться 49 закладів освіти, із яких: 19 інтернатних закладів (2 532 вихованців), 9 професійно-технічних закладів (2 084 учні), 11 закладів фахової передвищої освіти, 10 інших закладів.

Пріоритетними цілями галузі будуть: забезпечення доступності високоякісної освіти для громадян області незалежно від місця проживання, підвищення конкурентоспроможності освіти, удосконалення системи результативних показників оцінювання якості освіти.

Основними напрямками політики до завершення 2024 року є:

посилення адресності у наданні послуг закладами освіти;

створення умов для переходу фінансування закладів освіти від принципу утримання до принципу формування їх видатків, виходячи з кількості учнів та стандарту вартості навчання одного учня (студента);

продовження реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа»;

забезпечення закладів загальної середньої освіти сучасним навчальним обладнанням та оновлення матеріально-технічної бази (придбання шкільних автобусів, комп'ютерної техніки та мультимедійного обладнання, сучасних меблів, навчально-методичної літератури, засобів захисту учасників освітнього процесу під час карантину, оснащення фізкультурно-спортивних приміщень);

оптимізація мережі навчальних закладів з урахуванням демографічних і економічних реалій;

зміна підходів до формування замовлення на підготовку фахівців на основі впровадження прогнозу потреб економіки регіону;

забезпечення функціонування ефективної мережі закладів вищої та фахової передвищої освіти, удосконалення форм та методів навчання;

забезпечення реалізації заходів щодо реорганізації інтернатних закладів, розвитку сімейних форм виховання та удосконалення системи соціальних послуг для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування;

створення середовища для задоволення освітніх потреб учнів з особливостями психофізичного розвитку, їх соціальна інтеграція в умовах закладів загальної середньої освіти;

розбудова безпечної та інклюзивної системи освіти за допомогою наближення освітніх послуг учням з особливими освітніми потребами максимально до місця їх проживання, врахування індивідуальних потреб і можливостей таких здобувачів освіти;

розвиток і підтримка системи роботи з обдарованою і талановитою молоддю, різнобічний розвиток індивідуальності дитини;

створення належних умов для здобуття високоякісної освіти дітьми-сиротами, дітьми, позбавленими батьківського піклування, та дітьми з особливими освітніми потребами;

створення умов для захисту учасників освітнього процесу в закладах освіти у зв'язку з поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2;

надання навчальним закладам більшої економічної самостійності, розширення переліку платних освітніх послуг з метою раціонального поєднання та ефективного використання бюджетних ресурсів;

удосконалення системи позашкільної освіти та створення умов для діяльності позашкільних навчальних закладів як координаційних центрів виховної та організаційно-методичної роботи в області;

підвищення професійної компетентності робітничого потенціалу.

Охорона здоров'я

Пріоритетними цілями розвитку галузі будуть: забезпечення рівного і справедливого доступу населення до медичних послуг належної якості, запобігання та зниження рівня захворюваності, а також створення сприятливих для здоров'я умов життєдіяльності людини, продовження реформування системи охорони здоров'я з метою забезпечення універсального доступу громадян до гарантованого пакета необхідних медичних послуг та лікарських засобів.

До завершення 2024 року передбачається забезпечити:

надання максимально можливої якісної, доступної медичної допомоги, раціонального та ощадливого використання бюджетних коштів шляхом створення і оснащення всім необхідним обладнанням лікарень інтенсивного лікування госпітальних округів;

організацію та реалізацію заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2;

удосконалення системи пільгового забезпечення населення медичними послугами;

забезпечення епідемічного благополуччя населення через зниження рівня захворюваності на керовані інфекції в результаті широкого застосування імунопрофілактики;

забезпечення виконання державних і обласних програм, спрямованих на поліпшення показників здоров'я населення, стабілізацію ситуації із серцево-судинними захворюваннями, туберкульозом тощо;

підвищення якості надання медичної допомоги пацієнтам у невідкладних станах з метою зниження передчасної смертності;

підвищення доступності основних лікарських засобів для попередження ускладнення захворювань;

розвиток системи громадського здоров'я, переорієнтація системи охорони здоров'я від політики лікування до політики профілактики захворювань;

формування суспільної думки про шкідливість тютюнопаління, зловживання алкогольними напоями, наркотиками, вжиття заходів щодо протидії таким негативним явищам;

удосконалення процесу управління на основі подальшого розвитку інформаційного середовища системи охорони здоров'я.

Соціальний захист та соціальне забезпечення

Пріоритетними цілями галузі упродовж 2022 - 2024 років будуть:

забезпечення максимальної адресності та наближеності надання відповідної соціальної підтримки тим, хто її потребує, зокрема: особам похилого віку, учасникам антитерористичної операції, операції Об'єднаних сил, ветеранам війни, а також членам їх сімей, постраждалим учасникам Революції Гідності та особам з інвалідністю, громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, сім'ям та особам, які перебувають у складних життєвих обставинах, малозабезпеченим і внутрішньо переміщеним особам та іншим категоріям осіб, які згідно із законодавством мають право на пільги.

прозорість та доступність в отриманні соціальної підтримки;

надання соціальної підтримки з урахуванням уніфікованих критеріїв обрахунку сукупного доходу сім'ї та її фінансово-майнового стану;

забезпечення захисту прав дитини, у тому числі шляхом розвитку сімейних та інших форм виховання дітей, наближених до сімейних, забезпечення житлом дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, осіб з їх числа;

удосконалення механізму запобігання та протидії домашньому насильству за ознакою статі в умовах децентралізації з урахуванням міжнародних стандартів;

забезпечення надання якісних соціальних, реабілітаційних та психологічних послуг, послуг із оздоровлення і відпочинку, запровадження нових підходів до організації їх надання;

реформування інтернатних установ системи соціального захисту населення, зокрема психоневрологічних інтернатів, з поступовою деінституціалізацією.

Культура та мистецтво

Послуги надаватимуть 19 закладів культури обласного підпорядкування, зокрема: 3 бібліотеки, 8 музеїв, 5 театально-видовищних підприємств та 3 інші установи.

Головними пріоритетними цілями галузі будуть збереження, відтворення та примноження духовних і культурних здобутків українського народу.

Упродовж 2022 - 2024 років передбачається здійснити:

запровадження системи державних стандартів щодо надання культурних послуг населенню;

забезпечення підвищення фахового та освітнього рівня працівників галузі;

подальший розвиток туристичної галузі області та налагодження міжнародного, міжрегіонального співробітництва у галузі культури і туризму;

сприяння проведенню наукових археологічних досліджень, охоронно-рятивних робіт, отриманню об'єктивної наукової інформації, використанню історико-культурного потенціалу області;

подальше вдосконалення механізму надання фінансової підтримки театральнo-видовищним підприємствам обласного підпорядкування;

зміцнення та оновлення матеріально-технічної бази закладів культури;

подальший розвиток та оновлення Менського зоологічного парку загальнодержавного значення;

впровадження гендерно-орієнтованого бюджетування для підвищення ефективності використання бюджетних коштів, що спрямовуються на галузь із урахуванням потреб різних груп споживачів послуг, які надаватимуться установами культури.

Фізична культура і спорт

За рахунок коштів обласного бюджету утримуватимуться 10 спортивних закладів.

Головною ціллю державної політики в галузі буде всебічне фізичне виховання та становлення здорової нації.

Упродовж 2022 - 2024 років передбачається здійснити:

підвищення рівня залучення населення до занять фізичною культурою та масовим спортом;

удосконалення механізму утримання спортивних закладів;

сприяння розвитку олімпійських, неолімпійських, параолімпійських та дефлімпійських видів спорту;

створення стимулів для здорового способу життя й здорових умов праці шляхом розвитку інфраструктури для занять спортом і активного відпочинку.

Молодіжні програми

Пріоритетними цілями галузі будуть: створення умов для всебічного розвитку, відпочинку та оздоровлення дітей і молоді, формування й утвердження у них принципів любові і гордості за власну державу, її історію, мову, національних і загальнолюдських цінностей, усвідомлення громадянського обов'язку та зміцнення якостей патріота України.

Упродовж 2022 - 2024 років передбачається:

сприяння ініціативі та активності молоді в усіх сферах життєдіяльності суспільства, розширення участі молоді у формуванні й реалізації державної молодіжної політики в області;

надання інформаційно-методичної, організаційної та фінансової підтримки громадським молодіжним і дитячим організаціям для реалізації їх програм, спрямованих на розв'язання соціальних проблем молоді;

створення та розвиток ефективної системи національно-патріотичного виховання;

формування та утвердження української громадянської ідентичності та громадянської свідомості молоді;

забезпечення належних умов функціонування дитячих закладів оздоровлення та відпочинку;

придбання путівок до дитячих закладів оздоровлення та відпочинку області за рахунок обласного бюджету.

Кредитування

Для надання пільгового довгострокового кредиту громадянам на будівництво (реконструкцію) та придбання житла згідно з обласною програмою розвитку молодіжного житлового кредитування у Чернігівській області планується виділити *(за рахунок спеціального фонду бюджету)* у 2022 році 518 900 гривень, у 2023 році – 520 000 гривень, у 2024 році – 535 000 гривень.

Обласною програмою підтримки індивідуального житлового будівництва та розвитку особистого селянського господарства «Власний дім» для надання пільгового кредиту індивідуальним сільським забудовникам передбачено щорічний обсяг фінансування загального і спеціального фондів бюджету в обсягах: 6 000 000 гривень – на 2023 рік, 6 500 000 гривень – на 2024 рік, 7 000 000 гривень – на 2024 рік. Цей напрямок кредитування є пріоритетним для Чернігівщини, оскільки за час впровадження вказаної програми система пільгового кредитування набула надзвичайної популярності серед селян області.

VII. Бюджет розвитку

Надходження бюджету розвитку обласного бюджету в 2022 році прогнозуються у загальній сумі 11 195 000 гривень, у 2023 році – 12 685 700 гривень, у 2024 році – 12 912 200 гривень (додаток 9), в тому числі:

кошти, що надходять до бюджету розвитку (від відчуження майна, що перебуває в комунальній власності) у 2022 році – 8 000 000 гривень, у 2023 році – 8 500 000 гривень, у 2024 році – 9 000 000 гривень;

кошти, що передаються із загального фонду бюджету до бюджету розвитку у 2022 році – 3 195 000 гривень, у 2023 році – 4 185 700 гривень, у 2024 році – 3 912 200 гривень.

Витрати бюджету розвитку обласного бюджету прогнозуються на 2022 рік у сумі 11 195 000 гривень, на 2023 рік – 12 685 700 гривень, на 2024 рік у сумі 12 912 200 гривень.

Обсяг капітальних вкладень бюджету розвитку обласного бюджету на виконання інвестиційних проєктів наведено в додатку 10. Значну частину видатків бюджету розвитку передбачається спрямувати на установи соціально-культурної сфери (у 2022 році – 8 000 000 гривень, у 2023 році – 8 500 000 гривень, у 2024 році – 9 000 000 гривень).

VIII. Взаємовідносини бюджету з іншими бюджетами

Обсяг міжбюджетних трансфертів з державного бюджету для обласного бюджету Чернігівської області (додаток 11) прогнозується:

у 2022 році в сумі 1 167 260 500 гривень;

у 2023 році в сумі 1 228 579 200 гривень;

у 2024 році в сумі 1 267 757 500 гривень.

Фактично сума міжбюджетних трансфертів з держбюджету може бути більшою за рахунок тих субвенцій, які додатково розподілятимуться упродовж 2022 - 2024 років головними розпорядниками коштів державного бюджету між регіонами України та доведені Міністерством фінансів України у загальному обсязі без розподілу між областями (стор. 2 - 3 прогнозу).

Обсяг додаткової дотації на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я на 2022 - 2024 роки передбачений для області щорічно в сумі 93 252 600 гривень (зменшений у порівнянні з 2021 роком на 92 685 300 гривень або на 49,8 %, є недостатнім для фінансування в повному обсязі видатків навчальних закладів (крім заробітної плати педагогічних працівників) та енергоносіїв у медичних закладах.

Згідно з Порядком розподілу додаткової дотації на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я, що затверджений розпорядженням голови обласної державної адміністрації від 20.04.2021 № 546 (зі змінами), 75 % додаткової дотації в сумі 69 939 450 гривень спрямовується обласному бюджету на фінансування установ освіти, а 25 % (23 313 150 гривень) – розподілятиметься бюджетам територіальних громад із урахуванням критеріїв, зазначених у Порядку, для підвищення їх фінансової спроможності.

Обсяг освітньої субвенції з державного бюджету обласному бюджету Чернігівської на 2022 рік передбачений в сумі 204 307 200 гривень, на 2023 рік – 223 766 300 гривень, на 2024 рік – 239 036 000 гривень. На видатки із оплати праці (з нарахуваннями на заробітну плату) для обласних освітніх закладів у 2022 році прогнозується спрямувати 177 626 300 гривень, у 2023 році – 194 544 200 гривень, у 2024 році – 207 819 700 гривень.

Кошти освітньої субвенції на оплату праці (з нарахуваннями) педагогічних працівників інклюзивно-ресурсних центрів та педагогічних працівників приватних шкіл (2022 рік – 26 680 900 гривень, 2023 рік – 29 222 100 гривень, 2024 рік – 31 216 300 гривень) між територіальними громадами області не розподілялись та додатково розподілятимуться упродовж 2022 - 2024 років відповідно до пропозицій Управління освіти і науки облдержадміністрації.

За рахунок субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту і утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах прогнозується використати у 2022 році 805 729 100 гривень, у 2023 році – 844 597 400 гривень, у 2024 році – 859 371 300 гривень.

Прогнозом передбачається надання в 2022 - 2024 роках з обласного бюджету міжбюджетних трансфертів іншим бюджетам області (додаток 12) в сумі 3 932 300 гривень (щорічно).

Розподіл іншої субвенції з обласного бюджету бюджетам територіальних громад на пільгове медичне обслуговування осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи (3 022 300 гривень – увесь річний обсяг згідно із мінімальною потребою), здійснювався, виходячи з кількості осіб зазначеної категорії, наданої Департаментом соціального захисту населення облдержадміністрації, та відповідно до середнього нормативу фінансового забезпечення одного пільговика.

На фінансування комплексної програми підтримки розвитку агропромислового комплексу Чернігівської області на 2021 - 2027 роки (придбання нетелей багатодітним сім'ям, які проживають у сільській місцевості) з обласного бюджету в 2022 - 2024 роках прогнозується спрямовувати по 910 000 гривень щорічно (шляхом надання іншої субвенції місцевим бюджетам).

Пріоритетом державної бюджетної політики в області на середньострокову перспективу в частині регулювання міжбюджетних відносин є забезпечення самостійності місцевих бюджетів, зміцнення їх фінансової спроможності, підвищення прозорості та ефективності управління бюджетними коштами на місцевому рівні.

Упродовж 2022 - 2024 років передбачається здійснити:

підтримку стійкого економічного та соціального розвитку області з урахуванням збалансування загальнодержавних і регіональних інтересів;

узгодження пріоритетів і дій органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування щодо регіонального розвитку, зміцнення зв'язків між територіями;

удосконалення програмно-цільового методу бюджетування на рівні місцевих бюджетів, механізму розрахунку обсягів міжбюджетних трансфертів з урахуванням критеріїв повноти надання гарантованих соціальних послуг та наближення їх до безпосереднього споживача;

забезпечення достатнім фінансовим ресурсом місцевих бюджетів територіальних громад, розвиток їх інфраструктури.

ІХ. Інші положення та показники прогнозу бюджету

Показники прогнозу обласного бюджету Чернігівської області на 2022 - 2024 роки враховуватимуться під час розробки проєкту обласного бюджету на 2022 рік та два наступні бюджетні періоди.

Додатки 1 - 3, 6 - 12 до цього прогнозу є його невід'ємною частиною.

Дотримуючись вимог Типової форми прогнозу місцевого бюджету та Інструкції щодо складання прогнозу місцевого бюджету, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 02.06.2021 № 314, додатки 4, 5 до прогнозу не складались.

Директор Департаменту фінансів
Чернігівської облдержадміністрації

Ірина КОЗЕРЕНКО